

ĐƯỜNG VUA ĐÌNH

Phần I - Nguyên Tác

Đường vua Đình tre già măng lại mọc
Máu sống còn nòi Việt tiếp muôn xưa
Hồn Vạn Thắng tràn lan tờ gấm vóc
Mỗi cung còn ghi mãi nắng và mưa.

Đường vua Đình người nay nhưng lối cũ
Nếp cựu hoài phần nộ mạch tân sinh
Thành Tràng An rập rình cơn khói lửa
Mỗi phong trào sắp sửa mỗi trùng dinh.

Đường vua Đình người rầy mà nếp trước
Hội thái bình mang mở cuộc rỗng mây
Cờ bông lau rập rình đây non nước
Ánh huy hoàng sóng rục khắp Đông Tây.

Đường vua Đình đã bước
Nghiep vua Đình còn đây
Hang luồn dốc sỏi mấy ghềnh mây
Giặc Tống quân Hầu nép móng vây.

Sông Hoàng Long rạt rào sóng vỗ
Động Hoa Lư rầm rập bào bay
Phục lại ngàn năm giờ phút ấy
Đường vua Đình cũ lại là đây.

Phần II - Chú Giải

A. Giải Nghĩa Những Câu Chữ Khó

Đường vua Đình: Nói chung: Đường lối cách mạng, kiến thiết, chiến đấu, thiết lập triều chính... của vua Đình Tiên Hoàng.

Vạn Thắng: Thắng tất cả đối tượng chiến đấu, như khi Đình Bộ Lĩnh dẹp 11 sứ quân, đánh đầu được đấy, quần chúng tôn ông lên làm "Vạn Thắng vương".

Cung: Số đo đất - năm thước là một cung, tức là một bộ; 360 bộ là một dặm. Cung còn có nghĩa là cung điện, dinh thự.

Cựu hoài: Nhớ về sự việc người xưa cảnh cũ.

Thành Tràng An: Thành Tràng An nay còn di tích thuộc huyện Gia Viễn, tỉnh Ninh Bình.

Trùng dinh: Sửa sang lại sau những lần xây dựng trước.

Giặc Tống: Nhà Tống nước Tàu.

Quân hầu: Tước thứ hai trong năm tước (Công, hầu, bá, tử, nam). Tiếng gọi các quan sang như quan hầu, ấ hầu, v.v... ở nước ta quân hầu gọi các sứ quân chiếm cứ các vùng trong nước.

Sông Hoàng Long: Phụ lưu của sông Hồng cùng với sông Đáy chảy xuôi địa phận tỉnh Ninh Bình. Trên lưu vực sông Hoàng Long có làng Đại Hữu, nơi sinh ra vua Đinh Tiên Hoàng.

Động Hoa Lư: Nơi phát tích cũng là nơi đóng đô của nhà Đinh.

B. Đại Ý Tổng Quát

Nói về đường lối mà vua Đinh Tiên Hoàng đã khai sáng, cũng là đường lối mà lịch sử Việt đã phát triển. Cả dân tộc đã tiếp nối thế hệ này qua thế hệ khác. Thế hệ hôm nay chiến đấu cho nay và mai lại là công việc tiếp nối từ con đường cũ mà đi lên. Con đường cũ - những công nghiệp của người xưa là những đường lối để cho những người hôm nay tiếp tục phát huy làm cho rạng rỡ và thăng hoa lên.

C. Ý Nghĩa Chi Tiết

Vua Đinh đã mở đường khai lối dựng móng xây nền cho quốc gia Đại Việt, viết nên trang sử oai hùng. Nòi giống Việt từ đó trở đi, thế hệ này qua thế hệ khác tiếp nối, tre già măng lại mọc, máu sống còn của nòi giống được tiếp nối từ muôn xưa cho đến muôn sau. Tinh thần Vạn Thắng tràn lan vàng son trong sử sách, gấm vóc điểm tô trên giang sơn. Cho nên mỗi bước trên đường sự nghiệp của vua Đinh còn ghi mãi những công lao sự nghiệp trên mỗi bước mưa nắng đổi thay để đi đến thắng tiến mãi mãi.

Đường vua Đinh - thế hệ hôm nay tiếp tục noi theo đường lối cũ. Nếp suy tư nhớ về thời xưa, nhìn lại hoàn cảnh đất nước hiện tại của thế hệ mình hôm nay, lòng phần nộ của người xưa đã khơi nguồn dẫn mạch cho người

hôm nay. Nói khác là nguồn phần nộ mạch tân sinh hôm nay chảy ra từ nguồn phần nộ, từ nếp cựu hoài của người xưa. Cho nên hôm nay chiến đấu, quật khởi cũng như người xưa đã quật khởi chiến đấu. Hôm nay xây dựng trên cơ sở đã do người xưa xây dựng để mở mang cho tương lai nòi giống. Thành Tràn An mỗi lúc có nguy cơ, khói lửa rình rập lại nổi lên mỗi phong trào đấu tranh và mỗi phong trào sắp sửa như thế lại là mỗi lần sửa sang lại hoàn hảo mãi thêm lên.

Bởi vậy mới nói là: Đường lối của vua Đinh mà người rầy đã thực hiện theo nền nếp trước. Hội thái bình mở ra hôm nay là do từ cuộc Rồng mây gặp từ thuở trước. Ví như có bông lau vạn thẳng thuở nào, bây giờ tinh thần Vạn Thẳng ấy cũng rập rình hiện ra đầy non nước, và ánh huy hoàng mỗi lúc một rực sáng khắp cõi Đông Tây.

Lúc đó đã trở nên một xác nhận hùng hồn: Đường lối vua Đinh đã vạch ra trước mà sự nghiệp vua Đinh ngày nay hãy còn đây.

Nhớ lại những thuở chiến đấu gian nguy nhưng lại là những thắng lợi vẻ vang, trên khắp nẻo đường đất nước, nào khi hang lồn khi dốc sỏi, lúc thác đá lúc ghềnh mây làm cho lũ giặc Tống cũng như bọn quân hầu phải nép móng vây mà tan rã. Lúc đó thanh thế càng lúc càng lẫy lừng. Sông Hoàng giang ầm ầm sóng vỗ tràn ngập uy quyền; Động Hoa Lư rầm rập cờ bay lẫy lừng thanh thế. Đất nước Việt hôm nay, đòi hỏi con người hôm nay phải phục lại ngàn năm, cái giờ phút huy hoàng ấy. Làm vẻ vang đường vua Đinh cũ tức là làm vẻ vang cho nòi giống ngày hôm nay. Đó là sứ mạng lịch sử và nhiệm vụ thời đại của con người hôm nay.

D. Bình Luận

Tác giả ca ngợi đường lối của vua Đinh và nhắc đi nhắc lại ở điểm: "*Người nay lối cũ, Người rầy nếp trước*". Cõi đó là điểm then chốt để mở ra một phương hướng chiến đấu cho những thế hệ mai sau. Bởi lẽ đất nước chúng ta hôm nay nằm trong cục diện của một thế giới náo loạn do siêu cường thao túng, khuấy động lên bằng ý thức hệ, gieo rắc chia rẽ phân hóa. Nếu lúc trước có 12 sứ quân, thì ngay ý thức hệ chia ra người chủ nghĩa này, kẻ chủ nghĩa khác cũng giành giật chiếm cứ bằng những hình thức tinh vi. Do đó mà dân tộc ta đang rên xiết trong thống khổ của mọi thứ công cùm áp bức. Đòi hỏi sự cứu vớt ra khỏi nạn hão huyền, phục lại cái khí thế oai hùng dưới ngọn cờ lau Vạn Thẳng./.